

Марія Липецька

СЛОВО ВДЯЧНОСТІ ДЛЯ НАДІЇ ДАНИЛІВНИ БАБИНЕЦЬ

Надія Данилівна Бабинець – непересічна особистість, талановитий музикант, високопрофесійний педагог. Кожного дня ця віддана своєму фаху Майстриня пише нову сторінку своєї захопливої життєвої історії, а студенти залишають на її сторінках свої вдячні відгуки.

Народилася Надія Данилівна в с. Глинсько Жовківського району Львівської області в родині вчителів: батько Данило Степанович Садницький викладав німецьку мову, а мама Надія Йосипівна (Винницька) – була вчителькою початкових класів. Батьки змалечку плекали в ній любов, мудрість, порядність. Як згадує Надія Данилівна, мама часто брала її з собою до школи і там вона, сидячи за останньою партою і уважно слухаючи своєї мами, опанувала матеріал першого класу самотійно. Тому, коли сім'я переїздить до Львова, дівчинка вступила одразу до другого класу школи № 28 з поглибленим вивченням німецької мови (тепер – ліцеї № 28 Львівської міської ради).

Вже проживаючи у Львові, маленька Надія виявила непересічні музичні здібності і після одного року приватних занять змогла вступити одразу до третього класу музичної десятирічки (тепер – Львівська середня спеціальна музична школа-інтернат ім. С. Крушельницької) по класу фортепіано. Їй пощастило навчатися у С. А. Дайча – визначного піаніста, органіста, педагога. Як згадує Н. Бабинець, «він заклав базові навички володіння фортепіанною технікою, роботи над поліфонією, розуміння стилів», і ця високопрофесійна освіта і підготовка стала надійним фундаментом для вступу у 1963 році до Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка (тепер – Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка). Тут Надія Садницька навчалася в провідних педагогів-майстрів: по класу фортепіано в І. Крих та М. Тарнавецької, по класу концертмейстерства в Я. Матюхи та по класу камерного ансамблю в Т. Лаголи. Ірина Іванівна Крих «була надзвичайною людиною – делікатна, інтелігентна, вишукана. Чудова піаністка заворожувала своїм фантастичним туше. Її звучання фортепіано – круглий м'який звук, барвистість і тембральне багатство якого збереглися у пам'яті як неперевершений еталон», – згадує Н. Бабинець. Та на третьому курсі навчання, через те, що Ірина Іванівна за станом здоров'я вийшла на пенсію, Надія Данилівна перейшла у клас проф. Марії Тарнавецької – «великого ерудита, з теоретичним осмисленням у роботі, розвиток звукової уяви і фантазії якої стали прекрасним довершенням у професійній едукції. Це було ніби узагальнення всіх здобутих знань і осмислення їх застосування у професійній діяльності», – згадує Надія Данилівна.

Віддані музиці і улюбленій справі визначні викладачі Ярослава Матюха та Тетяна Лагола заклали основи ансамблевої гри, навчили слухати соліста і власним

досвідом концертмейстерської діяльності надихнули Надію Данилівну до подальшої праці на концертмейстерській ниві.

Творча біографія Надії Данилівни розпочалася в студентські роки. Студенткою п'ятого курсу вона почала працювати концертмейстером у Львівському музично-педагогічному училищі ім. Ф. Колесси (з 2006 р. на базі училища була створена кафедра музичного мистецтва, що увійшла в структуру факультету культури і мистецтв ЛНУ ім. Івана Франка) у вокальному класі М. П. Войтовецької. Після закінчення консерваторії (1968) отримала там і педагогічні години. Через рік, в 1969 році Надія Данилівна перейшла на роботу у ЛДК ім. М. Лисенка викладачем на кафедрі камерного ансамблю та концертмейстерства, де мала навантаження як по класу камерного ансамблю, так і по класу концертмейстерства. Як гідна випускниця своїх вчителів, Надія Данилівна добре розуміла солістів, які з нею працювали, а це О. Ванькович, Г. Менцинська, О. Мізюк, М. Процев'ят, К. Чернет, О. Чібісов, О. Ленишин, Н. Романюк, А. Носова та ін. Після відокремлення кафедр, від 1972 р. і до сьогодні Надія Данилівна працює на кафедрі концертмейстерства.

У 1991 р. Надія Бабинець отримала вчене звання доцента, а у 2004 – професора кафедри концертмейстерства. Щороку від 2007 р. і до сьогодні вона є Головою журі конкурсу «Юні таланти Львова» у номінації «Юний концертмейстер».

Як концертмейстер Надія Данилівна на довгі роки пов'язала себе з вокально-хоровою музикою, а саме з 1982 р. є незмінним концертмейстером Народної хорової чоловічої капели «Сурма», від 1988 р. – Народного чоловічого хору «Гомін». Як концертмейстер разом із хором «Гомін» гастролювала у США, Польщі, Латвії, тодішніх Чехословаччині та Югославії, Німеччині, Україні. Дипломантка у номінації «кращий концертмейстер» Фестивалю чоловічих хорів (1989, Мукачево), Фестивалю козацької пісні «Хортиця-91» (1991, Запоріжжя), конкурсів імені Д. Січинського (1991, Івано-Франківськ), імені М. Леонтовича (1991, Львів), конкурсу-огляду хорів (1996, Донецьк). Брала участь у I Міжнародному фестивалі хорової музики «Мрія» (1995, Львів), I Міжнародному хоровому фестивалі «Львів-98».

Думками про багаторічну творчу співпрацю з Надією Данилівною Бабинець щиро ділиться педагог, заслужений діяч мистецтв України, диригент-хормейстер, професор кафедри академічного співу, керівник Народної чоловічої хорової капели «Сурма» та Народного чоловічого хору «Гомін» Олег Цигилик:

«Моя творча співпраця з професором Бабинець Н. Д. триває близько 35 років і стосується практичної сторони – концертмейстерської діяльності. Ще молодим педагогом-піаністом ЛДК ім. М. Лисенка, Надія Бабинець як концертмейстер пов'язала свою долю з улюбленим для неї вокально-хоровим жанром, з яким не пориває активної праці до теперішнього часу. Відлік бере від початку 80-х років минулого століття з чоловічою хоровою капелюю „Сурма” обласного відділення профтехосвіти. Як з однією з найкращих капел у тодішній Республіці, „золотим” лауреатом республіканського конкурсу художньої самодіяльності, Надія Бабинець здійснила велику кількість виступів не тільки у Львові та регіоні, але й за межами України.

Є збережені окремі відеозаписи виступів на обласному телебаченні (зокрема з трансляцією на Союз), а також запис грамплатівки на фірмі „Мелодія” під назвою «Співає „Сурма”» (Твори львівських композиторів).

Із завершенням діяльності „Сурми” та створенням на її базі нового колективу – ровесника національного Відродження чоловічого хору „Гомін” Надія Бабинець стає незмінним концертмейстером (на громадських засадах) цього колективу, з яким упродовж багаторічної творчої діяльності здійснила безліч виступів (також аудіо- та відеозаписів) не тільки в Україні, але і за її межами. Чисельні рецензії на виступи „Гомону” як в Україні, так і за кордоном (США – концерти в 16 містах, Польща, Словаччина, Сербія та ін.) засвідчили не тільки високий рівень звучання хору, а й високомайстерний супровід концертмейстера Надії Бабинець.

Не як сторонній спостерігач, можу оцінити високий педагогічний хист проф. Н. Бабинець за блискучими виступами її вихованців кафедри концертмейстерства та із спостережень на уроках студентів, які проходять концертмейстерську практику в моєму вокальному класі кафедри сольного співу. У кожному аспекті роботи праця проф. Н. Бабинець відзначається високопрофесійністю, вимогливістю і самовіддачею, щирою закоханістю у свій фах, доброзичливістю до своїх вихованців та мистецьких побратимів».

Надія Бабинець та Олег Цигилик з Народним чоловічим хором «Гомін» після концерту, присвяченого 90-річчю С. Бандері, 1999 рік

Надія Данилівна як концертмейстер виступала і з інструменталістами – О. Ванькович-Когут, Т. Шуп'яною (скрипка), А. Станько (фортепіано); співаками – народними артистами України С. Степаном, В. Ігнатенком; заслуженими артистами УРСР

Л. Дороніною, Г. Кузовковим, заслуженою артисткою України Н. Романюк; О. Чібісовим, К. Чернет, лауреатом міжнародних конкурсів О. Ленишин.

Надія Данилівна завжди вміє знайти спільну мову з солістами, перебуває з ними в особливому творчому тандемі, підтримуючи на різних етапах їх творчого шляху. На підтвердження цього хочу надати слово Наталії Романюк, заслуженій артистці України, солістці Львівського національного академічного театру опери та балету ім. С. Крушельницької:

«Я дуже вдячна долі за те, що на моєму життєвому шляху трапилася така чудова людина, як Надія Данилівна Бабинець. Дуже сподіваюся, що можу назвати її своєю подругою. Попри те, що в нас є різниця у віці, спілкуємося ми не тільки як колеги по роботі, але й як подруги. Спільна праця нас дуже зблизила. Це надзвичайно світла, доброзичлива і оптимістична особа. Окрім прекрасних людських якостей, Надія Данилівна обдарована справжніми талантами музиканта і педагога. Багаторічний досвід її як концертмейстера дає можливість дуже фахово навчати студентів. Це людина, котра всім серцем і душею віддана своїй професії. Вона не рахується ні з часом, ні з зусиллями, коли йдеться про заняття з учнями.

Спілкування з Надією Данилівною показало мені, як справжній педагог повинен ставитися до студентів. Коли ми проводимо репетиції до спільних концертів наших учнів, то це справді творчий і натхненний процес, який дає багато задоволення і користі як піаністам, так і вокалістам. Я сподіваюся на довгу і плідну співпрацю в майбутньому».

За свою віддану та багаторічну концертмейстерську діяльність Надія Данилівна Бабинець у 2007 р. заслужено отримала почесне звання – Заслужений працівник культури України.

Надія Данилівна Бабинець провадить також і активну науково-методичну роботу. Вона є автором трьох навчальних посібників з питань концертмейстерства: «Камерно-вокальні твори композиторів Галичини ХІХ ст. для концертмейстерських класів» (Львів, 2005), «Камерно-вокальні твори композиторів Галичини ХХ ст. для концертмейстерських класів» (Львів, 2007), «Камерно-вокальні твори сучасних галицьких композиторів» (Львів, 2009); навчально-методичних розробок з питань виконання камерно-вокальних творів: «Вокальні твори В. Барвінського» (Київ, 1991), «Обробки народних пісень В. Барвінського» (Львів, 1993), «Вокальний цикл В. Гавриліна „Другий німецький зошит”» (Львів, 1993), «Робота в класі концертмейстерства над вокальним циклом О. Козаренка „5 пісень на слова С. Майданської”» (Львів, 2015) та ін., а також оперного репертуару С. Крушельницької, оперних лібрето композиторів Польщі, Словаччини (українською мовою). Надія Бабинець – автор книги про Марію Тарнавецьку «Люди як ноти» (Львів, 2018), а також ряду статей з питань концертмейстерства та статей про своїх викладачів (І. І. Крих, Я. С. Матюху, С. А. Дайча). Бере участь у всеукраїнських на міжнародних конференціях, проводить майстер-класи і виступає з лекціями у Львівському коледжі культури і мистецтв.

Як педагог Надія Данилівна Бабинець виховала цілу плеяду (близько 200 випускників) високопрофесійних концертмейстерів, які працюють як в Україні, так і в різних куточках світу: у Польщі, Угорщині, Греції, Німеччині, Іспанії, Італії,

Норвегії, США, Канаді, ОАЕ, Сінгапурі, КНР та ін. Також вона підготувала близько 30 лауреатів міжнародних конкурсів у номінації «кращий концертмейстер», серед них В. Полянський, Н. Вакула, М. Лущик, О. Біль, Л. Дацина, Н. Майчик, Н. Лотоцька, Л. Левенець, Ю. Маківничук, Н. Кравчук, О. Кузьо, О. Мозіль та ін.

Надія Данилівна самовіддано і терпеливо працює зі своїми студентами, не шкодуючи свого часу і зусиль. Знаю, що Надія Данилівна вболіває за кожного студента як за свою дитину, при потребі проводить з ними для досягнення кращого результату більше уроків ніж заплановано. Ми щиро жартуємо, що останньою з академії виходить Надія Данилівна Бабинець.

Її колишні студенти гідно продовжують справу свого вчителя і щиро діляться приємними для них спогадами про роки навчання.

Зокрема, серед її випускників Марія Михайлівна Герєга – заслужений діяч мистецтв України, професор, доктор філософії, завідувачка кафедри загального та спеціального фортепіано. Її спогади про роки навчання є особливо приємними, коли мова йде про шановну і дорогу для неї людину та особистість – Надію Данилівну Бабинець:

«У своїх думках лину в далекий 1976-й рік, коли я, першокурсниця, за розподілом прийшла в клас концертмейстерства до Надії Данилівни. Пам'ятаю наші уроки, наповнені якоюсь особливою увагою викладача, вибір програми, якому завжди передував ґрунтовний аналіз та інтерпретаційні особливості виконання запропонованих творів. Чесно сказати, я любила предмет концертмейстерства, де мене захоплював ансамбль голосу з фортепіанним акомпанементом.

Надія Данилівна володіє рідкісним талантом, який поєднує професіоналізм із надзвичайно дружнім теплим ставленням до студентів, як до своїх власних дітей. А ще я дуже радію, що доля розпорядилася таким чином, і ми працюємо разом з Надією Данилівною в стінах рідної музичної академії.

Я бажаю їй ще довгих років яскравої творчої діяльності, талановитих студентів та здійснення всіх її задумів, а вони в неї, знаю, є».

Як слушно зазначає ще одна випускниця Надії Данилівни – Наталія Вакула, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри загального та спеціалізованого фортепіано:

«людина навчається протягом усього свого життя. І дуже важливо, щоб на життєвому шляху зустрічалися хороші вчителі, здатні не тільки навчити чомусь корисному, але й скерувати в правильному напрямку, задати правильні орієнтири і дороговкази на майбутнє. Однією з таких педагогів для мене була й досі залишається Надія Данилівна Бабинець.

Ми познайомилися, коли я навчалася на першому курсі Львівської консерваторії. Тоді я знала лише те, що ця елегантна тендітна жінка викладатиме в мене концертмейстерський клас. Як і більшість юних студентів-піаністів, я була впевнена, що концертмейстерство як предмет – це лише несуттєвий додаток до головного, для чого ми прийшли в консерваторію – стати сольними виконавцями. Але своїми знаннями, педагогічним талантом, вмінням переконувати, Надія Данилівна швидко зуміла виховати в мені не тільки розуміння,

але й захоплення своїм предметом. Вона відкрила мені безмежно багатий світ можливостей піаніста як концертмейстера, адже під час сольного виконання піаніст висловлює тільки своє розуміння і бачення музичного твору, а в якості концертмейстера він не лише висловлюється сам, але й вступає в діалог, полеміку, протистояння з іншими інструментами, підсилюючи їхнє звучання, додаючи нових фарб і сенсів.

Щоб зрозуміти і відчувати це, студент повинен часто концертувати, здобувати практичний досвід. Надія Данилівна дуже добре усвідомлює це, і тому одним із головних принципів її навчальної методики є концертна діяльність студентів. І чи не найяскравішими спогадами про моє студентське життя назавжди залишиться безліч концертів, організованих Надією Данилівною.

Конкурси і концерти з Михайлом Заборським, Олександром Ленишин, Андрієм Вакулою, Михайлом Крижанівським, Володимиром Чібісовим не тільки навчали мене як концертмейстера, але формували як музиканта загалом. Маючи змогу спільного виконавства з різними інструментами, мимоволі переймаєш розуміння специфіки їх звучання, досвід інших виконавців і, як наслідок, збагачуєш своє розуміння і чуття музики.

Важливо, що Надія Данилівна завжди надихає своїх студентів особистим прикладом. Вона не лише енергійна й наполеглива як педагог-теоретик, але й як практик. По сьогоднішній день працює концертмейстером у різних хороших колективах та доводить значущість і високий рівень концертмейстерства як фаху.

Надія Данилівна навчалась у М. П. Тарнавецької, однієї з найхаризматичніших педагогів Львова і, здається, увібрала від неї усі найкращі чесноти, поєднуючи в собі високий професіоналізм та музичний смак з жіночістю, шармом, витонченістю. Її характерною рисою є особливо шанобливе та турботливе ставлення до своїх студентів. Вони для неї не „навчальний матеріал”, а живі люди, молодь, якій можна і треба допомагати „життєвими” порадами, скеровувати, підтримувати. Вона не просто співчуває їхнім проблемам, але вправно провокує на вирішення, стимулює до постійного розвитку і вдосконалення».

З любов'ю та повагою линуть слова вдячності до Надії Данилівни від Зеновії Жмуркевич, заступника декана оркестрового факультету ЛНМА імені М. В. Лисенка, кандидата мистецтвознавства, доцента кафедри загального та спеціалізованого фортепіано:

«Навіть зараз, через багато років після закінчення навчання, маючи свій чималий життєвий досвід і знання, я часто звертаюся до Надії Данилівни за порадою. І за це спілкування, хорошу науку та безцінні поради я безмежно вдячна своєму педагогу Надії Данилівні Бабинцеві.

Справжнім подарунком долі для мене стала зустріч з унікальною ЛЮДИНОЮ, музикантом-професіоналом, піаністкою, в якій фортепіано „промовляє та співає”, концертмейстером, «майстром концерту» і надійною опорою соліста – професором **Надією Данилівною Бабинцеві**. Це педагог від Бога (її випускники

з великим успіхом працюють у музичних закладах країн різних континентів світу), Берегиня як своєї сім'ї так і студентів, яких вважає „другою родиною”, особистість високих моральних цінностей – взірць для всіх нас.

З великою любов'ю, повагою та вдячністю згадую про роки навчання (2002–2005) в асистентурі-стажування (аспірантурі) Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка по спеціальності „концертмейстерство” під творчим керівництвом професора Н. Д. Бабинець. За час навчання з великим натхненням проводилися репетиції, з успіхом відбувалися концерти (у двох відділах), на яких виконувалися твори українських та західноєвропейських композиторів різних стилів і напрямів.

Щодо педагогічних засад, професор Надія Бабинець детально працює над динамічними відтінками і нюансами, звуковидобуванням (туше) та ремарками композитора. Вимагає базових знань про особливості письма митця, епоху та творчість, дотримання виконавського стилю тощо. Надзвичайну увагу приділяє засадам ансамблевої гри, балансу між солістами (вокалістами та інструменталістами) і концертмейстером.

Ім'я професора Надії Данилівни Бабинець відоме серед митців культури як в Україні, так і поза її межами. Під керівництвом прекрасного педагога ми пройшли справжню школу під назвою „концертмейстерство”. З Вашою допомогою обрали улюблену професію, яку особливо цінують найкращі солісти. До сьогодні звертаємося за порадами та цінуємо кожну мить спілкування. Дякую, дорога Професор, за школу життя!».

При написанні статті мені дуже приємно було отримувати стільки позитивних відгуків на адресу Надія Данилівни Бабинець. Її випускники, колеги, солісти, з якими вона виступала, щиро діляться своїми враженнями та емоціями про роботу, співпрацю та дружбу з нею. На жаль, рамки статті не дозволяють вмістити всіх відгуків, тому це лише частинка великого Слова Вдячності своєму Вчителю, другові, партнеру по сцені, колезі. Бажаємо Вам, Надіє Данилівно, креативних творчих ідей, сил і натхнення для їх втілення, щоб надихати наступні покоління.

Література

1. Молчанова Т. О. Галицька концертмейстерська школа : енциклопедичний довідник. Львів: Сполом, 2014. 176 с.
2. Фільц Б. М. Бабинець Надія Данилівна. *Українська музична енциклопедія* / гол. редкол. Г. Скрипник; Національна Академія Наук України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2006. Т. 1. С. 111.

